

LÄS – Lösningar

Övning 1

1. Läs rubriken och början av första stycket. Texten verkar handla om olika sätt att definiera brottsprevention på.
2. Läs nu frågan och stryk under nyckelorden "viktigaste skillnaden" och "Per-Olof Wikströms och Jerzy Sarneckis definitioner".
3. Läs nu texten och försök hitta var svaret på första frågan verkar finnas. Båda personerna omnämns med sina respektive definitioner redan i det första stycket. Titta nu på svarsalternativen och gå igenom dem ett i taget.
4. Alternativ A kan möjligen vara rätt. Wikström nämner uttryckligen individen, medan Sarneckis definition är mer allmän. Men huruvida Sarnecki med sin definition enbart har samhället eller också individen i åtanke framgår inte. Det är därför svårt att kalla denna eventuella skillnad för den viktigaste. Stryk därför A och fortsätt att gå igenom övriga svarsalternativ.
5. Alternativ B menar att den viktigaste skillnaden ligger i att Sarnecki "även tar hänsyn till följderna av brott". Sarnecki har i sin definition med både åtgärder som minskar sannolikheten för brott och sådant som reducerar skadeverkningarna av brott. Här finns stöd för att alternativ B är rätt. Titta för säkerhets skull ändå på efterföljande svarsalternativ.
6. Alternativ C tar fäste på en geografisk skillnad. Någon sådan framkommer inte i texten. Stryk därför alternativ C.
7. Alternativ D påstår att skillnaden ligger i att Wikström har med "förekomsten av kriminogena situationer" i sin definition. Men det har även Sarnecki, om än indirekt. Stryk därför även alternativ D.
8. Nu har du uteslutit alternativ C och D och dessutom funnit stöd för att alternativ B stämmer. Alternativ A går därför också bort. Svara alternativ B, som är rätt.

Övning 2

1. Läs nu frågan som här handlar om att avgöra varför polisen citeras. Svaret på frågan finns med stor sannolikhet i närheten av citatet.
2. I och med att du redan läst texten kanske du minns var citatet från polisen återfinns. Citatet är det stora blockcitatet på textens andra sida. På tolkningsfrågor kan du behöva gå tillbaka till texten och läsa i vilket sammanhang citatet kommer in. Svaret verkar finnas i meningen precis före citatet. Där står att "brottsprevention förekommer även i svensk politisk debatt med en glidning i betydelsen".

3. Alternativ A nämner just detta, hur begreppet har börjat förändras. Behåll därför A, men titta också på de övriga svarsalternativen.
4. Alternativ B menar att citatet används till att visa hur vanligt förekommande det är med missuppfattningar kring begreppet. Det stämmer inte in med vad som står i texten. Stryk därför alternativ B.
5. Alternativ C handlar om att begreppets breda betydelse. Men det är inte detsamma som att begreppet har fått en förändring i betydelsen. Stryk därför alternativ C.
6. Alternativ D kopplar samman citatet med att brottsprevention bedrivs vid många olika insatser. Det har inget stöd i texten. Stryk därför även alternativ D.
7. Nu har du uteslutit alternativ B, C och D. Du har också funnit stöd för alternativ A. Svara därför A, som är rätt.

Övning 3

1. Den här frågan är en helhetsfråga. På helhetsfrågor kan det vara särskilt klokt att ögna igenom inledningen och avslutningen igen.
2. Gå nu igenom svarsalternativen. Samtliga svarsalternativ innehåller två ord som båda ska stämma in på begreppet brottsprevention. Om ett av dem inte passar in kan du därför stryka hela det alternativet.
3. Alternativ A, abstrakt och svåröverskådligt, kanske känns som ett rimligt svar. De definitioner som texten ger kan kännas allt annat än konkreta. Motsatsen till konkret är just abstrakt. Och svåröverskådligt kan kännas rätt eftersom det är svårt att överblicka de många olika definitionerna som ges. Denna motivering bygger dock inte på textens definitioner utan på din upplevelse av begreppen. Det besvarar därför inte frågan. Stryk alternativ A.
4. Alternativ B, enhetligt och vagt, passar inte in. Redan i inledningen står att det saknas en enhetlig definition av begreppet. Vidare tyder de många olika definitionerna i texten också snarare på motsatsen till enhetlighet. Stryk därför alternativ B.
5. Alternativ C, oföränderligt och komplext, passar inte heller in. I texten ges exempel på hur begreppet kommit att förändras, vilket snarare tyder på motsatsen till ett oföränderligt begrepp. Stryk därför även alternativ C.
6. Alternativ D, mångskiftande och dynamiskt, passar däremot. Mångskiftande är på sätt och vis motsatsen till enhetligt. Och dynamiskt, på motsvarande sätt, motsatsen till oföränderligt.
7. Du har nu uteslutit alternativ A, B och C. Du har dessutom funnit stöd för D. Svara därför alternativ D, som är rätt.

Övning 4

1. Läs rubriken och början av första stycket. Texten verkar handla om en genomförd studie kring hur trädgårdssångare laddar inför sin Saharaflygning.
2. Läs nu frågan som är en faktafråga. Lägg därför märke till och stryk under eventuella nyckelord, exempelvis "sändare".
3. Läs nu hela texten och markera de partier där nyckelordet verkar nämnas. Första gången är i första styckets sista mening. Därefter återfinns ordet i mitten av fjärde stycket.
4. Gå nu igenom svarsalternativen och uteslut de som är fel.
5. Enligt alternativ A rastade fåglarna både på Lesbos och på Kreta. I texten nämns att sändarna sattes på fåglarna när de nyanlänt till Kreta. Därefter nämns inte huruvida dessa fåglar också rastade på Lesbos. Stryk därför alternativ A.
6. Enligt alternativ B genomförde fåglarna sin allra första tropikflygning. I fjärde styckets andra mening står: "En nyhet var att man i september 2004 satte extremt lätta radiosändare på 22 trädgårdssångare, alla yngre än ett kalenderår". Vidare står det i första stycket att själva kartläggningen (med sändare) genomfördes på oerfarna trädgårdssångare. Sammantaget verkar det därmed finnas stöd för att detta är deras första tropikflyttning.
7. Enligt alternativ C hade fåglarna från början så kallad mager kroppsmassa. Det är ingenting som framkommer i texten och är därför fel. Stryk alternativ C.
8. Enligt alternativ D byggde dessa fåglar snabbare upp sina fettreserver än andra fåglar. Även detta saknar stöd i texten. Stryk även alternativ D.
9. Du har nu uteslutit alternativ A, C och D. Du har dessutom funnit stöd för B. Svara därför alternativ B, som är rätt.

Övning 5

1. Eftersom det bara är två frågor till denna text rekommenderas du att läsa båda frågorna innan du tar dig an texten. I den här frågan skulle tänkbara nyckelord kunna vara "Kreta" och "andra uppehåll".
2. När du läste texten kanske du la märke till att det i sista stycket kortfattat beskrivs hur de vanliga stoppen i Europa på väg söderut går till samt hur fåglarna byter strategi när de rastar inför Saharaflygningen (på Kreta). Läs därför detta parti igen.
3. Gå nu igenom svarsalternativen och uteslut de felaktiga ett efter ett.
4. Enligt alternativ A var fåglarnas fettreserv ovanligt opåverkad av ditfärden. Detta nämns inte i texten. Stryk därmed alternativ A.
5. Enligt alternativ B var fåglarnas dagliga födointag ovanligt stort. Det står förvisso att fåglarna ökar sina fettreserver till upp emot 100 %. Men det framgår inte huruvida det skulle vara ovanligt stort eller inte. Stryk därför alternativ B.

6. Enligt alternativ C stannade fåglarna kvar ovanligt länge. I sista styckets tredje mening står att "fåglarna normalt bara stannar cirka en vecka på olika rastplatser". Två meningar senare står att fåglarna på sitt sista stopp inför Saharaflygningen "stannar mycket längre", vilket ger stöd för att alternativ C skulle vara rätt.
7. Enligt alternativ D tycktes fåglarna ovanligt opåverkade av magnetfältet. Detta alternativ har inte heller något stöd i texten. Stryk därför även alternativ D.
8. Du har nu funnit stöd för alternativ C, samtidigt som du utesluter alternativ A, B och D. Svara därför alternativ C, som är rätt.

Övning 6

1. Läs rubriken och början av första stycket. Texten verkar handla om avgifterna inom svensk barnomsorg.
2. Frågan är en faktafråga. Lägg därför märke till och stryk under eventuella nyckelord, exempelvis "avgifterna" och "innan propositionen 1997".
3. Läs nu hela texten och markera de partier där nyckelorden verkar nämnas. Redan i andra styckets andra mening förekommer nyckelorden "avgifterna" och "propositionen 1997". Svaret på hur det var "innan" bör därför återfinnas tidigare i texten. Mer exakt i första styckets sista mening.
4. Gå nu igenom svarsalternativen och uteslut de som är fel.
5. Enligt alternativ A var avgifterna ständigt ökande och variationen i landet stor. Om tiden kring mitten av 1990-talet står att "avgifterna för barnomsorgen och förskolan kom att bli allt högre med en stor mellankommunal variation". Detta stämmer väl överens med svarsalternativet. Titta för säkerhets skull igenom de andra alternativen också.
6. Enligt alternativ B var kommunernas bristande kompetens en orsak till den mellankommunala variationen. I texten står att frågan om avgifter låg "inom den kommunala kompetensen att besluta om". Men det är inte detsamma som att de skenande avgifterna berodde på inkompetens. Stryk därför alternativ B.
7. Enligt alternativ C var det de med högst kompetens inom respektive kommun som beslutade om avgifterna. Detta har inte heller stöd i texten. Stryk därför även alternativ C.
8. Enligt alternativ D berodde den mellankommunala variationen på föräldrarnas inkomster. I andra styckets tredje mening nämns förvisso att de flesta kommuner använde sig av ett inkomstrelaterat avgiftssystem. Men det står inte att detta är anledningen till de olika avgiftsnivåerna i olika kommuner. Därför är även alternativ D fel.
9. Nu har du utesluter alternativ B, C och D. Du har dessutom funnit stöd för svarsalternativ A. Svara därför A, som är rätt.

Övning 7

1. Eftersom det bara är två frågor till denna text rekommenderas du att läsa båda frågorna innan du tar dig an texten.
2. Nu har du troligtvis noterat var i texten propositionen från 1997 beskrivs. Du kan för säkerhets skull ögna igenom detta andra stycke igen.
3. Gå nu igenom svarsalternativen och uteslut de felaktiga ett efter ett.
4. Enligt alternativ A berodde skillnaderna i avgift dels på olika inkomstnivå, dels på hur länge barnen deltog i barnomsorgen. Det stämmer att propositionen dels konstaterade stora variationer mellan kommunernas avgifter, dels såg kommuner med inkomstrelaterade samt tidsrelaterade avgiftssystem. Men ingenstans i texten beskrivs att det skulle finnas en koppling mellan kommunernas olika avgiftsstorlekar och föräldrarnas inkomster eller den tid deras barn nyttjar barnomsorgen. Stryk därför alternativ A.
5. Enligt alternativ B beskrev propositionen att problemen med varierande avgifter var större än man trodde. Inte heller detta påstående har stöd i texten. Stryk därför alternativ B.
6. Enligt alternativ C beskrev propositionen att avgifterna i förhållande till barnomsorgen och hur den användes skulle utvärderas. I andra styckets sista mening står en väldigt snarlik beskrivning där regeringen å ena sidan ville analysera "hur dessa påverkade nyttjandet" och å andra sidan "hur det påverkade den pedagogiska verksamheten." Alternativ C är därmed troligen rätt.
7. Enligt alternativ D beskrev propositionen hur problemen med de olika avgifterna behövde åtgärdas för att förskolan skulle kunna bli allmän. I andra styckets andra mening står "där diskussionen om en allmän förskola startade på nytt, sattes frågan om avgifterna på dagordningen." Men det är inte riktigt samma sak. Stryk därför även alternativ D.
8. Nu har du uteslutit alternativ A, B och D. Du har också funnit stöd för alternativ C. Svara därför C, som är rätt.